

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Praze rozhodl samosoudkyní Mgr. Marcelou Uhříčkovou ve věci

žalobkyně: **M. D. K.**, narozená X
státní příslušnost Vietnamská socialistická republika
t. č. bytem X

proti

žalovanému: **Ministerstvo vnitra**
sídlem Nad Štolou 936/3, 170 34 Praha 7

o **žalobě proti rozhodnutí žalovaného** ze dne 1. 2. 2023, č. j. OAM-368/LE-BE01-HA13-2022,

takto:

- I. **Žaloba se zamítá.**
- II. **Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.**

Odůvodnění:

Vymezení věci

1. Žalobkyně se žalobou podle části třetí, hlavy druhé, dílu prvního zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), podanou dne 16. 2. 2023, domáhá zrušení rozhodnutí žalovaného ze dne 1. 2. 2023, č. j. OAM-368/LE-BE01-HA13-2022 (dále jen „napadené rozhodnutí“), jímž jí nebyla udělena mezinárodní ochrana podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“) s odůvodněním, že žalobkyně netvrdila ani neprokázala žádný důvod pro udělení mezinárodní ochrany.

Žaloba

2. Žalobkyně se žalobou domáhá zrušení napadeného rozhodnutí, neboť má za to, že jí byla zkrácena na svých právech, v důsledku čehož jí hrozí závažná újma. Konkrétně žalobkyně namítá, že při pohovoru k žádosti o udělení mezinárodní ochrany uvedla, že má žloutenku

Shodu s prvopisem potvrzuje: V. N.

typu B a C, se kterou se neléčí, protože nemá zdravotní pojištění. Onemocnění žloutenkou je podle žalobkyně důvodem pro udělení mezinárodní ochrany a na podporu tohoto tvrzení odkazuje na důvodovou zprávu k návrhu zákona o azylu, ve které je uvedeno, že „v odůvodněných případech, např. zdravotním stavem cizince nebo s ohledem na jeho vysoký věk, může Ministerstvo vnitra na základě své úvahy udělit azyl z humanitárních důvodů.“ Podle žalobkyně ve Vietnamu není dobrá zdravotní péče, proto by v důsledku svého onemocnění mohla být ohrožena na životě a zdraví. Nedobrou zdravotní péči ve Vietnamu žalobkyně dokládá citacemi z webových stránek Mahalo.cz a Vietnamisa.cz, z nichž se podává, že péče nedosahuje našich standardů, ve státních zařízeních a nemocnicích jsou nevyhovující hygienické podmínky nebo že lékaře je třeba zaplatit a uplatit hodnotným dárkem. Žalobkyně je v České republice zvyklá na určitý zdravotní standard, a proto jí žloutenka nezpůsobuje tak velkou újmu na zdraví. Obává se, že ve Vietnamu skončí bez domova a její zdravotní stav se zhorší. Více než polovinu svého života strávila v České republice a má zde dvě děti. Podle žalobkyně žalovaný nevedl dokazování dostatečně pečlivě a nechránil její práva, když si neopatřil všechny potřebné informace pro rozhodnutí o její žádosti o udělení mezinárodní ochrany.

Vyjádření žalovaného

3. Žalovaný s žalobou nesouhlasí a navrhuje její zamítnutí. Trvá na správnosti napadeného rozhodnutí, neboť má za to, že zjistil skutečný stav věci, případ posuzoval ve všech souvislostech, zabýval se skutečnostmi, které žalobkyně uvedla v průběhu správního řízení a opatřil si potřebné podklady a objektivní informace pro rozhodnutí, přičemž nezjistil žádné důvody pro udělení mezinárodní ochrany v žádné z jejích forem. V průběhu správního řízení bylo podle žalovaného objasněno, že důvodem pro podání v pořadí již druhé žádosti o udělení mezinárodní ochrany byla legalizace pobytu žalobkyně na území České republiky.
4. K námitce žalobkyně, že trpí žloutenkou a ve Vietnamu není dobrá zdravotní péče, žalovaný odkazuje na dokument s názvem *Vietnam, Mezinárodní organizace pro migraci (IOM), červenec 2022* ze dne 15. 9. 2022 (dále jen „zpráva o Vietnamu“). Dodává, že žalobkyně žloutenku neléčí a neuvedla, že by jí nemoc omezovala, navíc své onemocnění nedoložila žádnou lékařskou zprávou. Žalovaný se v napadeném rozhodnutí dostatečně vypořádal se zdravotním stavem žalobkyně, když konstatoval, že dle jejího vlastního vyjádření není její onemocnění život ohrožující. Proto ani jedna ze skutečností, které žalobkyně uvedla, nezakládají zákonné důvody pro udělení azylu. Žalovaný se nemusel zabývat zdravotním stavem žalobkyně, neboť její žalobkyně v době vedení správního řízení nijak neprokázala. Žalovaný vycházel ze skutkového stavu v době rozhodování, přičemž je povinen přihlížet ke skutečnostem, které vyšly najevo až po vydání napadeného rozhodnutí, pouze tehdy, pokud by v konkrétním případě neshledal dostatečné záruky k tomu, že budou tyto nové skutečnosti posouzeny v novém správním řízení příslušným správním orgánem z hlediska respektování zásady *non-refoulement* a že bude mít žadatel o mezinárodní ochranu možnost dosáhnout soudního přezkoumání tohoto nového rozhodnutí dříve, než by mělo dojít k jeho navrácení do země původu. V této souvislosti žalovaný odkazuje na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 4. 2011, č. j. 5 Azs 3/2011-131.
5. Podle žalovaného měla žalobkyně jakožto žadatelka o udělení mezinárodní ochrany povinnost tvrzení, kterou je v tomto typu správního řízení utvářen rámec pro zjišťování skutkového stavu. Žalobkyně mohla dne 18. 11. 2022 během pohovoru uvést důvody své žádosti a skutečnosti, které by měly být brány v potaz při posuzování její žádosti, a měla

možnost doložit doklady, které by její tvrzení podpořily. Proto má žalovaný za to, že dostatečně zjistil skutkový stav. Navíc si opatřil aktuální informace o zemi původu žalobkyně.

6. Žalovaný má za to, že skutečným důvodem žádosti o udělení mezinárodní ochrany žalobkyně byla snaha o legalizaci jejího pobytu v České republice. Institut mezinárodní ochrany slouží k umožnění pobytu ve zcela výjimečných případech, nelze jej zaměňovat s jinými formami pobytu upravenými zákonem č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o pobytu cizinců“). Potřeba žalobkyně legalizovat si pobyt na území České republiky z jí tvrzených důvodů není důvodem pro udělení mezinárodní ochrany.

Podstatný obsah správního spisu

7. Ze správního spisu plyne, že Policie České republiky, Krajské ředitelství policie Středočeského kraje, rozhodnutím ze dne 3. 12. 2021, č. j. KRPA-321525-17/ČJ-2021-000022-SV, které nabylo právní moci dne 2. 2. 2022, uložila žalobkyni správní vyhoštění z členských států Evropské unie na dobu 14 měsíců (dále jen „rozhodnutí o vyhoštění“). Současně byla žalobkyni stanovena doba k vycestování z území České republiky do třiceti dnů od nabytí právní moci rozhodnutí o vyhoštění. Žalobkyně nerespektovala rozhodnutí o vyhoštění a z České republiky nevycestovala, přičemž byla zachycena policejním orgánem dne 7. 11. 2022 na Praze 4.
8. Dne 8. 11. 2022 byl s žalobkyní sepsán protokol o podání vysvětlení, v jehož rámci žalobkyně uvedla, že do České republiky přicestovala v roce 1987 za účelem zaměstnání, přičemž od té doby několikrát krátce vycestovala do Německa. Sdělila, že si byla vědoma vydání rozhodnutí o vyhoštění, ale nevěděla, že bylo zamítnuto její odvolání proti tomuto rozhodnutí. Nesnažila se legalizovat svůj pobyt v České republice ani neučinila žádné kroky k vycestování. Uvedla, že nemá stálou adresu, není nikde přihlášena k pobytu, je osobou bez domova, vdovou, nemá peníze na pobyt ani na vycestování, nevlastní žádný majetek a má dvě dospělé děti v České republice, s nimiž není již několik let v kontaktu. Dále mj. sdělila, že je zdravá, žádné léky nebere, příležitostně kouří marihuanu (asi jednou týdně), nemá sjednané zdravotní pojištění, v České republice nepracuje, občas má brigády. V České republice nemá žádné závazky, ani pohledávky. Ve vycestování jí nic nebrání, ale nemá peníze. Nezapojuje se žádným způsobem do veřejného dění a po návratu do Vietnamu jí nehrozí žádné nebezpečí.
9. V návaznosti na rozhodnutí o vyhoštění bylo Policií České republiky, Krajským ředitelstvím policie hlavního města Prahy dne 8. 11. 2022 vydáno rozhodnutí o zajištění žalobkyně za účelem správního vyhoštění.
10. Žalobkyně byla dne 8. 11. 2022 poučena o možnosti požádat o mezinárodní ochranu dle zákona o azylu. Žádost podala dne 11. 11. 2022. V rámci správního řízení bylo zjištěno, že žalobkyně požádala o udělení mezinárodní ochrany již podruhé. První neúspěšnou žádost podala dne 9. 3. 2001.
11. Součástí správního spisu je opis z evidence rejstříku trestů fyzických osob ze dne 14. 11. 2022, ve kterém má žalobkyně celkem osm záznamů. Žalobkyně byla v průběhu svého pobytu v České republice odsouzena za trestné činy porušování práv k ochranné známce, padělání a pozměňování veřejné listiny, nedovolená výroba a jiné nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy ve velkém rozsahu, krádež (celkem 4x) a zanedbání povinné

výživy. Třikrát jí byl podmíněný trest přeměněn na nepodmíněný a pětkrát byla ve výkonu trestu odnětí svobody.

12. Dne 18. 11. 2022 žalobkyně ke své žádosti o udělení mezinárodní ochrany sdělila, že je vietnamským státním příslušníkem, bez náboženského vyznání a bez politického přesvědčení. Je vdovou, měla tři děti, z nichž jedno zemřelo, další dvě děti jsou dospělé. Do České republiky přicestovala dne 19. 2. 1987 za prací do Semil, kde pracovala v továrně na textilie na základě mezinárodní dohody. Krátce pobývala také v Německu. Ke svému zdravotnímu stavu žalobkyně uvedla, že má žloutenku, jinak je zdravá. Jako důvod žádosti o udělení mezinárodní ochrany uvedla potřebu zlegalizovat si pobyt v České republice, protože je tu dlouho, nemá se kam vrátit a v České republice má děti.
13. Při pohovoru dne 29. 11. 2022 žalobkyně zejména uvedla, že v roce 1987 získala v České republice pracovní povolení a následně jí byl povolen dlouhodobý pobyt za účelem podnikání, který nebyl prodloužen, neboť neměla čistý trestní rejstřík. Poté se vdala a v roce 2002 získala trvalý pobyt rodinného příslušníka občana Evropské unie. Myslela si, že stále disponuje povolením k trvalému pobytu, ale policie jí v září 2021 sdělila, že má zakázaný pobyt na 14 měsíců. Za důvod žádosti o udělení mezinárodní ochrany označila to, že žije v České republice již dlouho, má zde děti, tchána a tchýni, za celou dobu byla ve Vietnamu na návštěvě jen jednou; v České republice chce pobývat

legálně a vést normální život. Chtěla by zde pracovat a legalizovat svůj pobyt, jinak ani nedostane ubytování. Nevěděla, jaká by byla její situace po návratu do Vietnamu, neměla by tam zázemí, práci ani kamarády, byla by tam sama. Sdělila, že má ve Vietnamu matku a tři sestry, s nimiž si občas volá. Matce je 82 let, všechny sestry mají rodinu a nemohla by u nich dlouhodobě bydlet. V České republice má žalobkyně dvě děti, které se na ní zlobí, vztahy by chtěla narovnat. Uvedla, že má prý žloutenku typu B a C, ale aktuálně se s ničím neléčí, protože nemá zdravotní pojištění. Doktorovi řekla, že nemá žádné příznaky, nic na sobě nepociťuje, nemá potíže. Během svého života ve Vietnamu neměla žádné problémy se státními ani bezpečnostními orgány, nikdy tam nebyla zatčena ani trestně stíhána. Ve Vietnamu neměla problémy kvůli své rase, národnosti, náboženství, pohlaví, příslušnosti k sociální skupině či politickému přesvědčení. Žádné další důvody pro udělení mezinárodní ochrany či jiné rozhodné skutečnosti uvést nechtěla.

14. Součástí správního spisu je též vlastní rešerše žalovaného ze dne 14. 6. 2022 s názvem *Bezpečnostní a politická situace v zemi – vybrané otázky z oblasti občanských svobod a lidských práv* (dále jen „rešerše žalovaného“) a zpráva o Vietnamu. Podle rešerše žalovaného je Vietnamská socialistická republika autoritářským státem, v němž vládne komunistická strana a který je členem Organizace spojených národů (byť umožňuje uložení trestu smrti za 18 trestných činů, jakými jsou velezrada, špionáž, terorismus, vražda či znásilnění dítěte), jehož Ústava zaručuje svobodný pohyb, cestování do zahraničí i emigraci, a kde aktuálně neprobíhá občanská válka ani konflikt s jinou zemí. Zpráva o Vietnamu obsahuje stručné informace ohledně zdravotní péče, trhu práce, bydlení, sociální péče, vzdělávacím systému a dětech ve Vietnamu. Ke zdravotní péči je uvedeno, že ve Vietnamu funguje systém povinného zdravotního pojištění a dobrovolného zdravotního pojištění. Ze státního pojištění je hrazeno určité procento léků a léčby v závislosti na klasifikaci účastníka a na nemocnici. Služby zdravotní péče jsou dostupné pro každého, požadován je doklad národní totožnosti a průkaz zdravotního pojištění. Bez zdravotního pojištění je zdravotní péče také

dostupná, nicméně příjemce si musí hradit veškeré náklady. Nemocnice v hlavních městech regionů se specializují na léčení závažných onemocnění, nabízejí všechny nezbytné diagnostické služby a jsou vybaveny nezbytnými prostředky. Ve Vietnamu je dostupná většina běžných generických léků.

15. Dne 1. 2. 2023 žalovaný vydal napadené rozhodnutí, jímž žalobkyni neudělil mezinárodní ochranu. Dle žalovaného bylo z výpovědi žalobkyně zjevné, že důvodem její žádosti o udělení mezinárodní ochrany byla snaha o legalizaci jejího pobytu na území České republiky, neboť pozbyla pobytové oprávnění. Legalizace pobytu však není relevantním důvodem pro udělení mezinárodní ochrany. Žalovaný zdůraznil, že žalobkyně požádala o udělení mezinárodní ochrany až v momentě, kdy jí reálně hrozilo vycestování z České republiky, ačkoliv by měl žadatel o udělení mezinárodní ochrany zažádat bezprostředně poté, co k tomu má příležitost. Poukázal také na skutečnost, že ačkoliv žalobkyně chce zůstat v České republice, tak její trestní minulost nesvědčí o snaze úspěšně se integrovat do české společnosti.
16. Žalovaný hodnotil důvody sdělené žalobkyní z hlediska naplnění důvodů pro udělení mezinárodní ochrany podle zákona o azylu. Připomenul, že žalobkyně se svými dětmi nebyla v kontaktu, nevěděla, kde děti bydlí a jejich vztahy byly problematické. Poté konstatoval, že rodinné vazby nejsou důvodem pro udělení mezinárodní ochrany podle § 12 zákona o azylu a odkázal žalobkyni na zákon o pobytu cizinců, který je k úpravě pobytu cizinců v České republice primárně určen. Rodinnou situaci žalobkyně se zabýval také v souvislosti s § 13 zákona o azylu, přičemž z výpovědi žalobkyně a z evidence žadatelů o udělení mezinárodní ochrany zjistil, že žádnému z rodinných příslušníků žalobkyně nebyl udělen azyl, proč se na ní toto ustanovení nevztahovalo. Dále žalovaný uvedl, že ani ekonomické potíže žalobkyně nejsou důvodem pro udělení mezinárodní ochrany podle § 12 zákona o azylu, ledaže by ekonomická situace byla skrytě namířena proti určité národnosti, rase či politické skupině, což nebyl případ žalobkyně. Ze zprávy o Vietnamu vyplynulo, že ve Vietnamu lze nalézt zaměstnání prostřednictvím státních středisek na podporu zaměstnanosti ve všech provinciích. V případě ztráty zaměstnání se nezaměstnaným osobám vyplácí podpora v nezaměstnanosti. Ve Vietnamu existují různé služby určené k pomoci s hledáním a zajištěním

bydlení, kterých může žalobkyně případně využít. Existují tam také projekty poskytující pomoc ohroženým skupinám. Žalobkyně se také může obrátit na Program dobrovolných návratů IOM, který nabízí bezplatný návrat do země původu.

17. Podrobněji se žalovaný v napadeném rozhodnutí zabýval možností udělení humanitárního azylu podle § 14 zákona o azylu, přičemž pro ni neshledal žádný důvod. V souvislosti s rodinnou situací žalobkyně odkázal na rozsudky Nejvyššího správního soudu sp. zn. 3 Azs 12/2003 a 1 Azs 5/2011, podle nichž existenci příbuzenských vazeb v České republice nelze považovat za důvod pro udělení humanitárního azylu. Ke zdravotnímu stavu žalobkyně odkázal na pohovor, při kterém žalovanému sama sdělila, že s onemocněním žloutenkou nemá žádné potíže a nemoc ji nijak neomezuje v běžném způsobu života. Navíc své onemocnění žádným způsobem neprokázala (např. nedoložila lékařskou zprávu). Současně se v průběhu řízení o udělení mezinárodní ochrany nedomáhala udělení azylu z důvodu svého onemocnění. Proto žalovaný dospěl k závěru, že onemocnění žalobkyně není zdraví bezprostředně ohrožující a situaci žalobkyně nelze považovat za případ zvláštního zřetele hodný, jak vyžaduje ustanovení § 14 zákona o azylu. Žalovaný také konstatoval, že na udělení humanitárního azylu není právní nárok a je udělován za výjimečných okolností

v případech, kdy by bylo „*nehumánní*“ azyl neudělit, nejedná se však o institut poskytující „*záchrannou brzdu*“ v případě, že cizinec pozbude pobytové povolení (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu sp. zn. 1 Azs 178/2015). Z výpovědi žalobkyně ani z podkladů, které si žalovaný opatřil, nevyplývá, že by žalobkyni po návratu do Vietnamu hrozila závažná újma ve smyslu § 14a odst. 2 zákona o azylu. Žalovaný v napadaném rozhodnutí také objasnil, proč žalobkyni nelze udělit doplňkovou ochranu podle § 14b zákona o azylu.

Splnění procesních podmínek a rozsah soudního přezkumu

18. Soud ověřil, že žaloba byla podána včas, osobou k tomu oprávněnou a splňuje všechny formální náležitosti na ni kladené. Žaloba je tedy věcně projednatelná.
19. Po skutkové a právní stránce soud věc posoudil úplně a *ex nunc* (tj. podle stavu ke dni rozhodnutí soudu). Čl. 46 odst. 3 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU ze dne 26. 6. 2013 o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany (dále jen „procedurální směrnice“) vyžaduje, aby soudy prvního stupně přezkoumávající rozhodnutí ve věci mezinárodní ochrany posuzovaly projednávaný případ podle skutkového a právního stavu ke dni rozhodnutí soudu. Členské státy Evropské unie byly povinny výše uvedené pravidlo transponovat do vnitrostátního právního řádu do 20. 7. 2015 (viz čl. 51 odst. 1 procedurální směrnice). Protože doposud nebyly do českého právního řádu požadavky čl. 46 odst. 3 procedurální směrnice promítnuty, ačkoliv transpoziční lhůta již uplynula, má uvedený článek procedurální směrnice přímý účinek. Jelikož žádost o mezinárodní ochranu byla v této věci podána dne 11. 11. 2022, dopadá na toto řízení procedurální směrnice a § 75 odst. 1 s. ř. s. se tedy neužije.
20. I za přímé aplikace čl. 46 odst. 3 procedurální směrnice však platí dispoziční zásada, vyjádřená prostřednictvím § 75 odst. 2 s. ř. s., a správní soudy tedy přezkoumávají napadené rozhodnutí v mezích žalobních bodů. Čl. 46 odst. 3 procedurální směrnice totiž neobsahuje požadavek, aby správní soudy postupovaly *ex officio* a aktivně dohledávaly případné nové důvody pro udělení mezinárodní ochrany. Takový postup by ostatně odporoval i konstantní judikatuře, která je zásadně postavena na premise, že je to žadatel o mezinárodní ochranu, kdo je povinen označit azylově relevantní důvody, přičemž není úkolem správního orgánu (tím spíše pak správního soudu), aby za něj tyto důvody domýšlel (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 2. 2004, č. j. 5 Azs 50/2003-47). Výjimečně však mohou nastat zcela specifické situace, za nichž by byly soudy ve správním soudnictví povinny přihlédnout i k okolnostem nenamítaným žadatelem o mezinárodní ochranu, jakým by bylo např. vypuknutí válečného konfliktu na celém území země původu žadatele o mezinárodní ochranu (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne

11. 11. 2020, č. j. 1 Azs 288/2020-27). Taková specifická situace však v této věci nenastala, protože soud přezkoumal napadené rozhodnutí v mezích uplatněných žalobních bodů.

21. Soud o žalobě rozhodl v souladu s § 51 odst. 1 s. ř. s. bez nařízení jednání, neboť žalobkyně, ani žalovaný se k výzvě soudu ohledně rozhodování bez nařízení jednání ve lhůtě dvou týdnů nevyjádřili, protože měl soud za to, že jejich souhlas byl dán.

Posouzení věci krajským soudem

22. Žalobní argumentace je založena na tom, že žalovaný ve správním řízení pochybil, když neudělil žalobkyni mezinárodní ochranu, ačkoliv trpí žloutenkou typu B a C. Podle žalobkyně je její zdravotní stav důvodem pro udělení azylu z humanitárních důvodů.

Současně ve Vietnamu není dobrá zdravotní péče, což může vést ke zhoršení jejího zdravotního stavu.

23. Podle § 14 zákona o azylu lze v *případě hodném zvláštního zřetele* udělit azyl z humanitárních důvodů, jestliže v řízení o udělení mezinárodní ochrany nebude zjištěn důvod pro udělení mezinárodní ochrany podle § 12 zákona o azylu.
24. Podle § 14a odst. 1 zákona o azylu se doplňková ochrana udělí cizinci, který nesplňuje důvody pro udělení azylu, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že v jeho případě jsou důvodné obavy, že pokud by byl vrácen do státu, jehož je státním občanem, tak by mu hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy podle odstavce 2 a že nemůže nebo není ochoten z důvodu takového nebezpečí využít ochrany státu, jehož je státním občanem. Podle § 14a odst. 2 písm. d) zákona o azylu se za vážnou újmu považuje vycestování cizince v rozporu s mezinárodními závazky České republiky.
25. Podle ustálené judikatury správních soudů není na udělení humanitárního azylu právní nárok. Posouzení možných důvodů pro udělení humanitárního azylu je otázkou správního uvážení, které soud přezkoumává pouze v omezeném rozsahu (srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 10. 2003, č. j. 3 Azs 12/2003-38, a ze dne 22. 1. 2004, č. j. 5 Azs 47/2003-48). Zdravotní stav cizince může být důvodem pro udělení mezinárodní ochrany z humanitárních důvodů jen výjimečně v případě hodném zvláštního zřetele. Z dikce § 14 zákona o azylu i z judikatury Nejvyššího správního soudu (např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 5. 2004, č. j. 5 Azs 60/2004-52) je zřejmé, že pro udělení mezinárodní ochrany z humanitárních důvodů musí žalovaný nejprve posoudit, zda lze situaci žalobce považovat za případ hodný zvláštního zřetele a pouze za předpokladu, že by se jednalo o takový případ, by žalovaný v rámci svého správního uvážení musel rozhodnout, zda mezinárodní ochranu udělí, nebo neudělí. Současně platí, že nejedná-li se o případ zvláštního zřetele hodný, tak mezinárodní ochranu udělit nelze a v takovém případě zde není ani prostor pro správní uvážení ohledně udělení mezinárodní ochrany (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 1. 2015, č. j. 1 Azs 200/2014-27, publikovaný pod č. 3200/2015 Sb. NSS, body 26-29). O případ zvláštního zřetele hodný se přitom může jednat jak v situacích, jež byly předvídatelné v době přijímání zákona o azylu jako obvyklé důvody udělování humanitárního azylu – sem lze příkladmo zařadit například udělování humanitárního azylu osobám zvláště těžce postiženým či zvláště těžce nemocným; nebo osobám přicházejícím z oblastí postižených významnou humanitární katastrofou, ať už způsobenou lidskými či přírodními faktory – tak v situacích, jež předvídané či předvídatelné nebyly (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 1. 2022, č. j. 5 Azs 70/2020-103, publikovaný pod č. 4326/2022 Sb. NSS).
26. Žalovaný se na straně 6 napadeného rozhodnutí zabýval celkovou situací žalobkyně, včetně jejího zdravotního stavu a správně odůvodnil, proč se v jejím případě nejedná o případ zvláštního zřetele hodný, když žalobkyni její onemocnění neomezuje, nemá příznaky a neléčí se. Současně žalobkyně své onemocnění nijak neprokázala ve správním řízení ani v řízení před krajským soudem. Při podání vysvětlení dne 8. 11. 2022 žalobkyně výslovně uvedla, že je zdravá a žádné léky nebere. Žádost o udělení mezinárodní ochrany dokonce ani neopírala o onemocnění. Soud se proto

ztotožnil s názorem žalovaného, že onemocnění žalobkyni bezprostředně neohrožuje na zdraví a že její situaci nelze považovat za případ zvláštního zřetele hodný ve smyslu § 14

zákona o azylu. Proto zde nevznikl prostor pro případné zvažování, zda tuto formu mezinárodní ochrany žalobkyni udělit.

27. K námitce žalobkyně, že ve Vietnamu není dobrá zdravotní péče a že je zvyklá na určitý zdravotnický standard v České republice, soud odkazuje na bod 13 rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 2. 2017, č. j. 6 Azs 17/2017-28, podle kterého „*případ hodný zvláštního zřetele naopak typicky nepředstavuje [...] lepší přístup k lékařské péči*“. Horší zdravotní péče v zemi původu tedy není důvodem pro udělení mezinárodní ochrany podle § 14 zákona o azylu. Nadto z tvrzení žalobkyně při pohovoru k žádosti o udělení mezinárodní ochrany i ze samotné žaloby vyplývá, že se žalobkyně se svým onemocněním v České republice nijak neléčí, neboť nemá zdravotní pojištění. Její argumentace ohledně přivyknutí si na určitý zdravotní standard tak je zjevně lichá. Současně ze zprávy o Vietnamu, která žalovanému sloužila jako jeden z podkladů pro vydání napadeného rozhodnutí, vyplynulo, že v některých nemocnicích lze ve Vietnamu léčit i závažná onemocnění a nemocnice disponují nezbytnými prostředky k léčbě, přičemž je zároveň ve Vietnamu dostupná většina běžných generických léků. Zdravotní péče je ve Vietnamu dle citované zprávy dostupná pro každého, existuje tam také možnost povinného či dobrovolného zdravotního pojištění. Z uvedeného lze dovodit, že žalobkyně má možnost začít ve Vietnamu své onemocnění léčit a že se jí zde v případě potřeby dostane zdravotní péče. Podklady, které žalovaný opatřil, současně vyvrací pravdivost kusých a nedatovaných citací z webových stránek, které žalobkyně začlenila do své žaloby.
28. Ve výjimečných případech závažného onemocnění lze uvažovat o udělení doplňkové ochrany z důvodu nebezpečí vážné újmy podle § 14a odst. 2 písm. d) zákona o azylu, a to pokud by neudělení mezinárodní ochrany vedlo k porušení čl. 3 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Evropská úmluva“). V této souvislosti soud odkazuje na rozsudek velkého senátu Evropského soudu pro lidská práva ze dne 13. 12. 2016 ve věci Paposhvili proti Belgii, č. stížnosti 41738/10, podle něhož může dojít k porušení čl. 3 Evropské úmluvy v případech, kdy závažné důvody zakládají domněnku, že nedostatek vhodné péče či přístupu k ní v přijímající zemi představuje riziko skutečného nebezpečí vážného, rychlého a nevratného zhoršení zdravotního stavu vedoucího k intenzivnímu utrpení nebo výraznému snížení předpokládané délky života. Současně však ve vztahu k mezinárodní ochraně platí, že případy navrácení cizince do země původu z důvodu jeho vážné nemoci a neexistence adekvátní zdravotní péče v dané zemi původu zásadně nelze podřadit, a to ani v případech, kdy by toto navrácení bylo v rozporu s čl. 3 Evropské úmluvy, pod definici vážné újmy. Jedinou výjimkou by byl případ, kdy by k odpírání léčby žadateli o mezinárodní ochranu docházelo úmyslně. Pokud by takové odepření adekvátní zdravotní péče souviselo s důvody pronásledování, zakládalo by, při splnění ostatních prvků definice uprchlíka, nárok na azyl, resp. na přiznání postavení uprchlíka (srov. opakovaně citovaný rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 5 Azs 70/2020-103). Vzhledem k tomu, že sama žalobkyně při pohovoru sdělila žalovanému, že jí onemocnění žloutenkou typu B a C nezpůsobuje žádné komplikace a netvrdila ani výše popsané důvody vedoucí k závažnému zhoršení jejího zdravotního stavu v případě návratu do Vietnamu, a že ani v řízení před soudem nevyšlo najevo, že by žalobkyni v zemi jejího původu měla být úmyslně odepírána zdravotní péče z azylově relevantních důvodů (tj. pro její příslušnost k rase, náboženství, politické straně apod.), lze uzavřít, že na případ žalobkyně nedopadal § 14a odst. 2 zákona o azylu.

29. Další argumentace žalobkyně spočívá v tom, že má v České republice dvě děti a navíc se obává, že se ve Vietnamu nezačlení a skončí tam bez domova.
30. Žalovaný v napadeném rozhodnutí zhodnotil rodinnou situaci žalobkyně a správně konstatoval, že existenci rodinných vazeb nelze považovat za důvod pro udělení azylu z humanitárních důvodů, což vhodně podpořil odkazem na ustálenou judikaturu Nejvyššího správního soudu (např. usnesení ze dne 28. 4. 2011, sp. zn. 1 Azs 5/2011, nebo rozsudek ze dne 15. 10. 2003, sp. zn. 3 Azs 12/2003).

Tento jeho závěr přitom platí tím spíše v situaci, kdy se žalobkyně se svými dětmi nestýká. Žalovaný též neshledal důvody pro udělení mezinárodní ochrany podle § 13 zákona o azylu či doplňkové ochrany podle § 14b zákona o azylu, neboť obě děti žalobkyně jsou již zletilé a navíc ani nebylo zjištěno, že by jim byla udělena mezinárodní ochrana podle zákona o azylu, s čímž se soud ztotožňuje.

31. K obavě žalobkyně, že se ve Vietnamu nezačlení a skončí bez domova, soud konstatuje, že žalobkyně při pohovoru uvedla, že má ve Vietnamu matku a sestry, se kterými je v kontaktu. Ačkoliv uvedla, že matka je stará a sestry mají rodiny, tak žalobkyně má v zemi původu určité rodinné zázemí, které jí může pomoci v případě nouze či v prvních týdnech po jejím návratu do země původu. Žalovaný v napadeném rozhodnutí také vhodně poukázal na možnosti, které pro žalobkyni vyplývají ze zprávy o Vietnamu. Soud nadto konstatuje, že žalobkyně není ani příliš integrovaná do české společnosti, neboť je již několik let je nezaměstnaná, osobou bez domova a několikrát byla ve výkonu trestu odnětí svobody.
32. Soud žalobkyni nepřisvědčil ani v názoru, že žalovaný nevedl dokazování dostatečně pečlivě či že si neopatřil všechny informace potřebné k rozhodnutí o její žádosti o udělení mezinárodní ochrany. Žalobkyně především neuvádí, jaké konkrétní informace si žalovaný měl opatřit a neopatřil. Soud shledal, že se žalovaný v napadeném rozhodnutí zabýval všemi relevantními okolnostmi, které vyšly najevo v průběhu správního řízení, shromáždil informace o zemi žalobkynina původu, posoudil její situaci a odůvodnil, proč jí nelze udělit mezinárodní ochranu v žádné z jejích forem. Závěry napadeného rozhodnutí též mají oporu ve spisovém materiálu.
33. Nad rámec nutného odůvodnění soud dodává (byť zde žalobní argumentace explicitně nesměruje), že žalobkyně ve správním řízení neuvedla žádné skutečnosti, které by svědčily o tom, že by mohla být ve Vietnamu vystavena pronásledování za uplatňování politických práv a svobod nebo že by mohla mít odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, pohlaví, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů (§ 12 zákona o azylu). Při pohovorech výslovně uvedla, že nevyznává žádné náboženství, není politicky aktivní, ve Vietnamu neměla žádné problémy se státními orgány, nebyla tam trestně stíhána ani nebyla vystavena pronásledování z výše citovaných (azylově relevantních) důvodů. Žalobkyně (kromě nedostatečných tvrzení o jejím zdravotním stavu, jímž se soud věnoval výše) netvrdila žádné skutečnosti, které by svědčily o tom, že by jí ve Vietnamu hrozila vážná újma ve smyslu § 14a odst. 2 zákona o azylu a soud ani s ohledem na vlastní rešerši žalovaného neměl důvod se domnívat, že by žalobkyně po svém návratu do Vietnamu mohla být vystavena trestu smrti, mučení či vážnému ohrožení na životě či lidské důstojnosti z důvodu svévolného násilí.
34. Závěrem soud dodává, že jestliže důvodem podání žádosti o mezinárodní ochranu byla snaha žalobkyně legalizovat svůj pobyt na území České republiky, pak měla postupovat podle tomu příslušných právních předpisů, zejména dle zákona o pobytu cizinců.

Závěr a rozhodnutí o nákladech řízení

35. Vzhledem k tomu, že žalobní body nebyly důvodné a soud nezjistil žádnou vadu, k níž by byl povinen přihlédnout i bez námítky, byla žaloba zamítnuta (§ 78 odst. 7 s. ř. s.).
36. O náhradě nákladů řízení soud rozhodl v souladu s § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobkyně nemá právo na náhradu nákladů řízení, neboť ve věci neměla úspěch. Žalovaný, který byl naopak plně úspěšný, náhradu nákladů řízení nepožadoval a netvrdil, že by mu vznikly nějaké náklady nad rámec jeho běžné úřední činnosti. Soud proto žalovanému právo na náhradu nákladů řízení nepřiznal.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

Nejvyšší správní soud však kasační stížnost odmítne pro nepřijatelnost, jestliže svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele (§ 104a odst. 1 s. ř. s.).

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Praha 31. května 2023

Mgr. Marcela Uhříčková, v.r.
samosoudkyně